

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

**Základní škola s mateřskou školou Mšené - lázně, Školní 121
okres Litoměřice**

411 19 Mšené - lázně, Školní 121

Identifikátor školy: 600 165 931

Zřizovatel: Obec Mšené - lázně, Školní 1

Školský úřad Litoměřice, Na Valech 525

Termín konání orientační inspekce: 7. - 10. březen 2000

Čj.	066 202/00-5020
Signatura	of2zt109

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Základní škola bez právní subjektivity naplňuje kapacitu ze dvou třetin. Dále škola sdružuje mateřskou školu (tři třídy s 98 procentním využitím), školní družinu a školní jídelnu. V rámci orientační inspekce se ČŠI zaměřila i na vývoj školy (porovnání se závěry komplexní inspekce v roce 1996 a orientační inspekce v roce 1997).

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalitu výuky se týká předmětů český jazyk, cizí jazyk, matematika a zeměpis na 2. stupni a činnosti v mateřské škole. Časová dotace hospitovaných předmětů odpovídá schválenému vzdělávacímu programu, učivo probírané v jednotlivých hodinách bylo v souladu s osnovami. Slabším žákům je nabízeno doučování. Výuka probíhala v kmenových třídách, pracovní prostředí ve třídách 1. stupně je příjemné, třídy 2. stupně působí většinou neosobně, jejich výzdoba je strohá.

Český jazyk

Mluvnické a slohové učivo mají vyučující rozpracováno do časově tematických plánů. Obsah probíraného učiva nekoresponduje pokaždé s tematickými plány, někteří vyučující se namísto plánů řídí řazením učiva v učebnici. Méně pozornosti je věnováno na obou stupních plánování výuky literárního učiva, zvláště na 2. stupni nezajišťuje současný způsob plánování kontinuitu mezi jednotlivými ročníky. Ke skluzu v plnění osnov došlo vzhledem k problémům, které nastaly v personálním zajištění výuky, v 8. ročníku.

V průběhu prvního pololetí došlo ve škole především ze zdravotních důvodů k personálním změnám, které způsobily, že současný stav v personálním zajištění výuky českého jazyka není vyhovující. Z šesti vyučujících na prvním stupni mají potřebnou odbornou a pedagogickou způsobilost pouze dvě vyučující (jedna má kvalifikaci pro výuku na 2. stupni, jedna na 3. stupni a dvě mají středoškolské pedagogické vzdělání). Na 2. stupni učí český jazyk dvě učitelky, jedna s kvalifikací pro 1. stupeň. Chybějící kvalifikovanost a nedostatek zkušeností měly v některých hodinách, i přes projevenou snahu vyučujících, negativní vliv na odbornost výuky i na kvalitu práce se žáky.

Kromě učebnic mají vyučující na 1. stupni k dispozici některé procvičovací materiály a tabelární pomůcky, vybavení kabinetu českého jazyka pro 2. stupeň je skromné (chybí větší počet aktuálních jazykových příruček, audiovizuálních pomůcek, procvičovacích materiálů). Zásady psychohygieny při psaní dodržovaly na 1. stupni jen učitelky v prvních třídách, které také respektovaly únavu žáků, zařazovaly relaxační chvilky a častěji střídaly jednotlivé činnosti.

Při výuce na 1. i 2. stupni se uplatnily tradiční hromadné metody práce (frontální opakování nebo výklad učiva), v menší míře byla realizována samostatná práce žáků. Struktura hodin v několika případech neodpovídala věku žáků a stanoveným výukovým cílům. Nebyly využity prvky samostatného učení, prostor pro aplikaci učiva a samostatné vyjádření názoru žáka. Činnost vyučujících přesahovala nad aktivitami žáků, některé hodiny na 2. stupni probíhaly téměř jako monolog vyučujícího. Nedostatečné využití názorných pomůcek, motivace a pozitivního hodnocení, jednostranně zaměřené činnosti spolu s nedostatkem příležitostí k aktivnímu zapojení do výuky se odrazily nejen v malém zájmu žáků, ale i v celkově nízké efektivitě sledovaných hodin. Na 1. stupni projevili vyučující určitou bezradnost také při práci s literárním textem. V závěru hodin chyběla zpravidla zpětná vazba, jak žáci probírané učivo zvládli, popř. shrnutí a utřídění nových poznatků. Pouze v prvních třídách byly využívány formy práce vycházející z názornosti, uplatnila se vstupní i průběžná motivace a individuální

přístup k žákům.

Malý důraz byl kladen ve většině navštívených hodin na rozvíjení jazykových dovedností, žáci nebyli vedeni k vyjadřování celými větami. Pozornost věnovaná grafické úpravě sešitů a dalších písemných prací žáků je u jednotlivých vyučujících rozdílná, na 2. stupni nejsou žáci systematicky vedeni ke korekci vlastních chyb.

Rozdíl se projevovaly i v přístupu jednotlivých vyučujících k žákům. V nejnižších třídách převládala přátelská atmosféra, ve vyšších třídách se objevil i odměřený a neosobní přístup.

Výuka českého jazyka na 1. i 2. stupni je vzhledem k uvedeným skutečnostem celkově hodnocena jako ještě vyhovující.

Cizí jazyk

Žákům je nabízen německý nebo anglický jazyk od 4. ročníku (podle zájmu většiny však jenom jeden jazyk ve třídě). Další cizí jazyk je vyučován v osmé třídě jako volitelný předmět. Vyučující při plánování učiva postupují podle zvolených učebnic, učivo (řadové číslovky) v anglickém jazyce na 1. stupni bylo podrobně probíráno nad rámec osnov. Kontrolu v této oblasti ztěžují nekonkrétní zápisy v třídních knihách (často jen číslo lekce).

Výuka je zajištěna učiteli s pedagogickou způsobilostí pro výuku na základní škole, odborně způsobilý není žádný učitel. Učitelé anglického jazyka se zúčastňují kurzu pro počáteční vyučování cizích jazyků (organizováno v rámci SIV Litoměřice).

Materiální podmínky výuky jsou dobré, kromě učebnic a pracovních sešitů jsou k dispozici i audiovizuální pomůcky, slovníky a tabelární pomůcky.

Organizace výuky koresponduje s odborností učitelů, výuka je zaměřena na čtený a písemný projev včetně překladu, konverzační metody se objevují ojediněle, častěji v německém jazyce. Nejčastěji se střídá hromadná výuka se samostatnou prací, přiměřeně věku jsou zařazovány i zábavné formy práce. Část hodin je vedena v cizím jazyce, časté a rušivé je učitelovo opakování příslušného pokynu v češtině.

Je využíváno vstupních motivačních metod, žáci jsou během hodiny chváleni, dobrá práce je oceňována i známkou. Zkoušení a opakování navazuje na probíranou látku, převážně je však zaměřeno na pamětní zvládnutí učiva. To vede žáky především k pasivnímu používání jazyka. Výuka probíhá v klidné atmosféře, systém umožňuje mnohým žákům pasivní přístup, i přes značnou snahu vyučujících. V závěru hodin, které často přesahují do přestávek, chybí větší prostor pro shrnutí učiva, hodnocení hodiny, případně sebehodnocení žáků.

Výuka cizích jazyků je na průměrné úrovni.

Přírodovědné předměty na 2. stupni

Z přírodovědných předmětů se ČŠI zaměřila na kvalitu vzdělávání v ***matematice a zeměpisu***.

Velmi dobrý je systém plánování výuky pro všechny ročníky. Zajišťuje logickou návaznost probíraného učiva, v matematice pak i proporcionalitu mezi aritmetikou, algebrou a geometrií.

Matematiku vyučují odborně i pedagogicky způsobilé učitelky, výuka zeměpisu je zajištěna odborně způsobile (s pedagogickou způsobilostí pro 3. stupeň).

Odborné učebny pro výuku těchto předmětů škola nemá, kabinety ano. Velmi dobrá pozornost je věnována výběru učebnic. S těmi žáci v hodinách efektivně pracovali, využívána byla i další literatura. Základní vybavení pro výuku zeměpisu doplňuje vyučující vlastními materiály, pro názornost je využíváno i video. Výpočetní technikou pro výuku škola vybavena není.

Převážně frontální způsob výuky neovlivnil negativně její celkovou efektivitu. Učivo bylo

interpretováno věcně správně. Všechny hodiny matematiky měly jasně stanovený a žákům známý cíl, který se vždy podařilo splnit. Frontální metody výkladu, procvičování a opakování byly vhodně prokládány samostatnou prací žáků i individuální prací se slabšími žáky. Při zpětné vazbě byl prostor i pro kooperaci žáků. V procvičování se uplatnily i prvky relaxace, opomenuty nebyly mezipředmětové vztahy. Kladem výuky zeměpisu byla její názornost, aktualizace učiva, aplikace na místní podmínky a využívání životních zkušeností žáků. Dále i zařazování prvků ekologické výchovy. Nové poznatky získávají žáci pod vedením učitele vlastním zjišťováním, vyvozováním, hledáním příčin, důsledků a vzájemných souvislostí, zaujímají vlastní stanoviska. Nedostatek představovala absence shrnutí a zhodnocení práce žáků v závěrech hodin.

Velmi dobře byli žáci motivováni v zeměpisu (navozování životních zkušeností, aktualizace učiva). Ústní zkoušení v hospitovaných hodinách neprobíhalo. Rovněž velmi dobře je zajištěn jednotný způsob hodnocení písemných prací s jednoznačnými a žákům známými kritérii v matematice. Dostatečná pozornost je věnována opravám a analýze chyb. V průběžném slovním hodnocení práce žáků převládaly pozitivní prvky, při řešení úkolů je slabším žákům poskytována pomoc.

Atmosféra hodin byla bezstresová, přístup učitelů k žákům byl vstřícný, jejich autorita přirozená. Žáci se nebáli vznášet dotazy, diskutovat. V žádné ze zhlédnutých hodin nedocházelo k projevům nežádoucího chování žáků, což úzce souvisí s jejich efektivní zaměstnaností. Komunikace učitelů byla na velmi dobré úrovni, problémy však činilo žákům vyjadřování při řešení úloh u tabule.

ČŠI hodnotí kvalitu vzdělávání v matematice a zeměpisu na 2. stupni jako velmi dobrou.

Spontánní a řízené činnosti v mateřské škole

Plánování a příprava řízených činností se řídí tematickým plánem pro výchovně vzdělávací činnost školy. Podkladem pro plánování jsou projekty pro předškolní vyučování Šimon půjde do školy a Školka plná zábavy. Učitelky dále rozpracovávají témata do týdenních okruhů, z jejich obsahu je zřejmé, že je preferována osobnostně orientovaná výchova a všestranný rozvoj dítěte. Výchovně vzdělávací činnosti jsou v plánu zahrnuty rovnoměrně, respektována je diferenciací požadavků dle věku a schopností dětí.

Prostory pro realizaci výchovně vzdělávacích činností jsou optimální. Třídy a herny jsou účelně vybaveny, k dispozici je dostatečné množství hraček a učebních pomůcek. Vybavení školy je na velmi dobré úrovni. Personální podmínky školy jsou dobré. Nekvalifikovanost jedné pedagogické pracovnice výrazně neovlivňuje celkově kvalitu výchovně vzdělávací práce školy. Stanovený režim dne vytváří podmínky pro zajištění základní péče i pro organizaci řízených činností. Psychohygienická hlediska v uspořádání dne jsou respektována, dodržován je pitný režim.

Organizace výuky je velmi funkční a účelná. Souběžné působení učitelek v dopoledním bloku činností umožňuje škole dělit děti na menší skupiny (3 třídy) a tím se vytvářejí podmínky pro intenzivní individuální práci s dítětem (logopedie, práce s dětmi s odkladem školní docházky). Pro děti se specifickými potřebami a schopnostmi jsou vypracovány individuální plány rozvoje, prováděno je jejich průběžné vyhodnocování. Je respektováno tempo dítěte a přiměřený čas na dokončení činností. Přejít mezi jednotlivými činnostmi je plynulý a přirozený. Většina učitelek se na práci připravuje pečlivě. Zvolené metody a formy práce sledovaly rozvoj fantazie, tvořivosti a kreativního myšlení dětí. Dostatečná nabídka činností, množství připravených podnětů a promyšlená organizace spontánních a řízených činností vedou děti k vytváření základů jejich přirozené kázně a samostatnosti. Nedostatečná práce byla zaznamenána

v jednom případě, kdy zvolené metody a formy práce byly manipulativní, direktivní a neumožňovaly dětem aktivní učení a emoční prožívání.

Hodnocení dětí bylo převážně pozitivní, motivace činností u většiny učitelek byla podnětná a aktivizující. Nejistota v chování a rozhodování dětí byla zaznamenána ve třídě pro děti se specifickými schopnostmi a potřebami. Příčinou tohoto stavu je direktivní přístup učitelky, vynucování si závislosti dětí na příkazech a pokynech dospělého, nerespektování věkových zvláštností dětí.

Ve všech třídách (až na jednu výše popisovanou) je komunikace založena na partnerství, vzájemném respektování a důvěře. Spontaneita a otevřenost dětí byla v projevech podporována. Verbální projev učitelky a dětí je optimálně vyvážen.

Úroveň spontánních a řízených činností je vzhledem ke zjištěným skutečnostem hodnocena jako velmi dobrá, převažují pozitivní zjištění.

Hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech a činnostech

Kvalita vzdělávání úzce souvisí se současným personálním zajištěním výuky, což se projevilo hlavně v organizaci, formách a metodách výuky. Časová dotace v hodnocených předmětech odpovídá vzdělávacímu programu, ČŠI nezjistila neplnění učebních osnov.

Celkově hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech a činnostech jako průměrnou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Při hodnocení kvality řízení sledovala ČŠI stav ve srovnání se závěry orientační inspekce z října 1997. Předchozí orientační inspekce byla zaměřena na řízení školy.

V oblasti plánování bylo provedeno spojení školy s mateřskou školou. Tato změna a pověření nové učitelky vedením MŠ přispělo ke zkvalitnění práce MŠ. Další koncepční záměry, které jsou konzultovány se zřizovatelem a radou školy, jsou zaměřeny na zkvalitnění zázemí. V plánu je vybudování sportovního hřiště u školy, počítačové učebny. V rámci příprav je uvažované využití areálu bývalého SOU. Střednědobé a krátkodobé plánování má velmi dobrou úroveň, vyhovuje velikosti školy. Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů (upravené učební dokumenty čj. 18 730/91-20 v 9. ročníku, vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2 v ostatních ročnících a výchovného programu v MŠ. Učební plány jsou rozpracovány podle možností školy tak, aby vyhovovaly potřebám žáků, pozornost je věnována žákům se specifickými poruchami učení.

Kompetence pracovníků jsou vymezené v organizačním řádu, ředitelka školy delegovala pravomoci (zástupkyni ŘŠ řídí a kontroluje oblast provozní), její činnost je zaměřena na pedagogický proces. Vedením mateřské školy je pověřena jedna učitelka MŠ ve smyslu metodického pokynu ŠÚ v Litoměřicích ze dne 1. 6. 1999. Informační systém je funkční, informace jsou předávány včas. Do tohoto, již dříve funkčního systému, byla začleněna i MŠ. Bezproblémová je spolupráce s rodiči, kromě rady školy pracuje při škole i SPRDŠ. Velmi dobrá je prezentace školy na veřejnosti, je pořádána celá řada akcí pro rodiče i veřejnost. V této oblasti škola úzce spolupracuje se zřizovatelem (pomoc při výzdobě a pod.). Školní řád je zpracován, obsahuje příslušná ustanovení daná právními normami a je vyvěšen na veřejně přístupném místě. S ředitelkou školy byly projednány některé body tohoto řádu, které jsou jeho součástí a které nemůže škola vymáhat, neboť se týkají činnosti žáků mimo školu. Pomoc žákům je nabízena i prostřednictvím výchovné poradkyně (údaje na nástěnce).

Škola vede povinnou dokumentaci podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů na dobré úrovni, drobné nedostatky ve vedení katalogových listů některých tříd byly odstraněny v průběhu inspekce.

Pro vedení a motivování pracovníků je vytvořen systém, jeho průběžné vyhodnocování je zahrnuto do společných porad vedení. Jsou stanovena kritéria hodnocení, která jsou známa a v praxi dodržována. Odměňování je diferencované, hodnocení probíhá dvakrát ročně. Vedení školy vytváří dobré podmínky pro oblast sebevzdělávání a zvyšování odborného růstu pedagogických pracovníků školy. Využívají vzdělávacích akcí, které pořádá Středisko informací a vzdělávání v Litoměřicích, účastní se poradenských dnů Speciálně pedagogického centra pro děti mentálně postižené a děti s vadami řeči. Metodická pomoc je poskytována nekvalifikované učitelce v MŠ, rezervy v této oblasti jsou na ZŠ.

Personální podmínky se nedaří zlepšovat. V době inspekce je odborně i pedagogicky způsobilé odučeno cca 41 % hodin na ZŠ, příznivější situace je v MŠ (tři ze čtyř učitelek získaly potřebnou kvalifikaci). Asi třetina učitelů do školy dojíždí, nepodařilo se získat byty pro učitele, jak bylo deklarováno zřizovatelem při minulé inspekci. Nepříznivé zůstává i věkové složení pedagogického sboru na ZŠ.

Kontrolní systém postihuje celou oblast řízení školy a jejich součástí. Je zpracován plán kontrolní činnosti. Kontrola pedagogické činnosti je prováděna formou hospitací. Výsledky kontrol jsou s učiteli projednány, hospitační záznamy mají velmi dobrou administrativní úroveň. Určitá nejistota se projevila u stanovených závěrů kontrolní činnosti v MŠ v případě, kdy byly zjištěny nedostatky nebo vzneseny kritické připomínky k práci jednotlivce. Příčinou toho je krátká doba praxe v řídicí práci učitelky pověřené vedením mateřské školy. V takových případech je toto zařazeno do porady vedení, metodická a odborná pomoc je poskytována zkušenou ředitelkou školy, jsou přijímána opatření ke zlepšení kvality práce.

Pro hodnocení kvality vyučování využívá vedení školy celé škály cizích i vlastních testů.

Hodnocení kvality řízení

Rozsah a účelnost plánování v oblasti řízení je vzhledem k velikosti, podmínkám a postavení školy odpovídající a má velmi dobrou úroveň. Organizace provozu je funkční a umožňuje účinné řízení školy. Pro vedení a motivování lidí je vytvořen systém hodnocení a odměňování. Přetrvávají problémy v personálním zajištění, škole obtížně získává kvalifikované učitele. Realizované kontrolní mechanismy postihují celou organizační strukturu školy. ČŠI pozitivně hodnotí sloučení mateřské školy se základní školou a změnu ve vedení mateřské školy.

Kvalita řízení školy je hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Velká pozornost je věnována předcházení negativním jevům, zvláště v době mimo vyučování (pokyn čj. 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance a program protidrogová prevence). V těchto oblastech nebyly zaznamenány žádné problémy.

Úzká je spolupráce se zřizovatelem, rodiči a dalšími místními organizacemi. V době mimo vyučování pracuje osm zájmových kroužků, ve kterých je zapojeno přes polovinu žáků školy. Řadu mimoškolních akcí pořádá škola tak, aby se mohlo zapojit co nejvíce rodičů i široká veřejnost. Škola pořádá též letní prázdninové tábory.

Činnost a výsledky školy v oblasti mimoškolní výchovy je vstřícná vůči žákům, efektivní.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy podle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 sb., o soustavě základních a středních škol, ve znění pozdějších předpisů
- výroční zpráva školy 1998/99, plán práce na školní rok 1999/2000
- tematické plány hospitovaných předmětů
- dokumenty ředitelky školy z oblasti řízení a kontroly
- hospitační záznamy
- kronika školy

ZÁVĚR

Kvalitu výuky ovlivňují především nepříznivé personální podmínky školy. Ostatní podmínky pro výuku se postupně zlepšují, výrazný pokrok zaznamenala ČŠI v mateřské škole. V oblasti řízení pokračuje příznivý vývoj zjištěný i při minulé orientační inspekci, na předchozí negativní zjištění vedení školy reagovalo, pokračuje dobrá spolupráce se zřizovatelem.

V průběhu inspekce nebylo zjištěno neúčelné využití finančních prostředků, které škola získala ze státního rozpočtu. Další finanční prostředky získala škola od sponzorů, sdružení rodičů i vlastní aktivitou.

Koncepce vývoje školy je postupně naplňována, přínosem je organizovaná mimoškolní činnost.

V rámci orientační inspekce je škola hodnocena celkově průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miroslav Hyška
Členové týmu	Mgr. Radek Dlouhý
	Marta Dolinská
	Ludmila Šutková

V Ústí nad Labem dne 20. března 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. 4. 2000

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Věra Valdová

.....
..

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrá	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-04-19	066 290/00-5020
Zřizovatel	2000-04-19	066 291/00-5020
Rada školy	2000-04-19	066 292/00-5020

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
	-----	nedoručeny